

Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens (R&R) betreffende de masteropleidingen

Rechtsgeleerdheid,
Notarieel recht,
Fiscaal recht,
Forensische Criminologie,
Criminaliteit en Rechtshandhaving,
Jeugdrecht

van de examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

zoals bedoeld in artikel 7.12b lid 3 van de WHW

mede in aanvulling op en behorend bij:

de Onderwijs- en examenregelingen (OER-en) van de masteropleidingen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, d.w.z. van de:

- OER master Rechtsgeleerdheid,
- OER master Notarieel recht,
- OER master Fiscaal recht,
- OER master Forensische Criminologie,
- OER master Criminaliteit en Rechtshandhaving,
- OER master Jeugdrecht,

en laatstelijk gewijzigd op 18 december 2018.¹

Inhoudsopgave

1. Algemene bepalingen
2. Taken en werkwijze van de examencommissie
3. Aanwijzing van examinatoren
4. Toetsing en tentamens
5. Examens en getuigschriften
6. Fraude en andere onregelmatigheden
7. (*Niet van toepassing*)
8. Jaarlijkse verslaglegging en bewaartermijnen
9. Diversen en slotbepaling

¹ De wijziging betreft een aanpassing van artikel 4.9.4, i.w.tr. 21 december 2018.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid

Deze regels zijn van toepassing op de tentamens en examens van de masteropleidingen Rechtsgeleerdheid, Notarieel recht, Fiscaal recht, Forensische Criminologie, Criminaliteit en Rechtshandhaving, en Jeugdrecht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen “de opleiding”.

Artikel 1.2 Begripsbepaling

- deoltoets: een toets die, naast één of meerdere andere toetsen of praktische oefeningen, deel uitmaakt van het tentamen van een onderwijseenheid (een “vak”) en daarmee bijdraagt aan het eindcijfer van dat tentamen. De onderlinge weging is vastgelegd in de vakbeschrijving in de e-Studiegids;²
- OER: de door het faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid vastgestelde Onderwijs- en examenregelingen voor de masteropleidingen Rechtsgeleerdheid, Notarieel recht, Fiscaal recht, Forensische Criminologie, Criminaliteit en Rechtshandhaving, en Jeugdrecht;
- surveillant: een persoon die door of namens de examencommissie is belast met het feitelijke toezicht op de orde tijdens een tentamen;
- tentamen: het begrip tentamen verwijst enerzijds naar het geheel aan toetsvormen (het samenspel van deoltoetsen en/of praktische oefeningen) van een onderwijseenheid die tezamen het eindcijfer bepalen, anderzijds verwijst het begrip tentamen naar het moment waarop een afzonderlijke toets op een bepaalde locatie wordt afgenomen. Uit de inhoud en de context van de onderstaande artikelen blijkt als vanzelf welke betekenis daar aan het begrip tentamen moet worden gegeven;
- de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Voor het overige hebben de begrippen de betekenis die de wet of de OER daaraan verbindt.

Hoofdstuk 2 Taken en werkwijze van de examencommissie

Artikel 2.1 Voorzitter en secretaris van de examencommissie

- 2.1.1 De examencommissie heeft een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
- 2.1.2 De examencommissie wordt bijgestaan door een ambtelijk secretaris.

Artikel 2.2 Taken en bevoegdheden van de examencommissie ³

- 2.2.1 De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van de kennis, het inzicht en de vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad.
- 2.2.2 Onverminderd de wet en de daarop gebaseerde regelgeving heeft de examencommissie in ieder geval tot taak:
 - a) het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens;
 - b) het borgen van de kwaliteit van de organisatie en procedures rondom tentamens en examens;
 - c) het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de OER om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen;
 - d) het verlenen van toestemming aan een student om een door die student samengesteld programma als bedoeld in artikel 7.3h van de wet te volgen, waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad;

² Vgl. art. 1.2 letter q en art. 4.3 OER.

³ Vgl. art. 7.12, 7.12b en 7.11 WHW en art. 24 van het ‘Reglement van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid’.

- e) het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens op een van de gronden die zijn vermeld in de OER;
- f) het controleren van de geldigheidsduur van de uitslag van de met goed gevolg afgelegde tentamens en van verkregen vrijstellingen, zoals bepaald in de OER;
- g) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen mondeling, schriftelijk of op een andere wijze wordt afgelegd, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld;
- h) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen in de openbaarheid of achter gesloten deuren wordt afgenomen, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld;
- i) het al dan niet onder oplegging van vervangende eisen verlenen van vrijstelling van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen;
- j) het in individuele gevallen goedkeuren van de keuze van onderwijseenheden die tot de opleiding behoren;
- k) het op verzoek van de student en met inachtneming van het ter zake bepaalde in de OER verlenen van toegang tot het afleggen van een of meer onderdelen van het afsluitend examen voordat hij het propedeutisch examen van de desbetreffende opleiding met goed gevolg heeft afgelegd;
- l) het vaststellen, voor zover het faculteitsbestuur dat heeft bepaald als voorwaarde voor het afleggen van examens of onderdelen daarvan, dat het bewijs is geleverd van voldoende beheersing van de voertaal van de opleiding voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs door degene aan wie vrijstelling is verleend van de vooropleidingseis als bedoeld in artikel 7.24 van de wet op grond van het bezit van een buiten Nederland afgegeven diploma, dan wel in geval vrijstelling is verleend van de toegangseis voor de postpropedeutische fase van de opleiding;
- m) *niet van toepassing*;
- n) het uitreiken van een getuigschrift en een supplement als bedoeld in artikel 7.11 van de wet ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd;
- o) het afgeven van een verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door de student met goed gevolg zijn afgelegd in geval hij meer dan één tentamen met goed gevolg heeft afgelegd doch aan hem geen getuigschrift als bedoeld onder n). kan worden uitgereikt;
- p) het nemen van maatregelen en het opleggen van sancties indien een student fraudeert.

Artikel 2.3 Werkwijze

- 2.3.1 De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen. Bij staking der stemmen geeft het oordeel van de voorzitter de doorslag.
- 2.3.2 De examencommissie kan haar leden, dan wel anderen die daarvoor gezien hun functie in aanmerking komen, schriftelijk mandateren tot het uitoefenen van bepaalde bevoegdheden. De examencommissie kan aan het mandaat voorwaarden en nadere instructies verbinden. Mandateringen worden vastgelegd in een mandaatregister.
- 2.3.3 Gemandateerden nemen besluiten op basis van de onderhavige regeling, de OER, eerder gevormd beleid en nader verkregen instructies. Zij leggen verantwoording af over hun handelen aan de examencommissie.
- 2.3.4 Voor zover noodzakelijk legt de examencommissie de nadere interne organisatie en werkwijze vast.
- 2.3.5 Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examinator betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examinator geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

Hoofdstuk 3 Aanwijzing van examinatoren

- 3.1 Voor de aanvang van elk studiejaar en verder zo vaak als dat noodzakelijk is wijst de examencommissie voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan examinatoren aan.
- 3.2 Een examinator beschikt over vakdeskundigheid en toetsdeskundigheid overeenkomstig de eisen genoemd in artikel 4.2.
- 3.3 De examencommissie kan externe examinatoren aanwijzen. Zij vergewist zich ervan dat deze examinatoren voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.
- 3.4 De examencommissie maakt de aanwijzing aan de betrokken examinator bekend en vermeldt daarbij op welk(e) tentamen(s) de aanwijzing betrekking heeft. Op verzoek van de student verstrekt de examencommissie een overzicht van de voor een onderwijseenheid bevoegde examinator(en).
- 3.5 De examencommissie kan een aanwijzing om gewichtige redenen intrekken.
- 3.6 De examinator verstrekt de examencommissie de door haar gevraagde inlichtingen.

Hoofdstuk 4 Toetsing en tentamens

Artikel 4.1 Vorm van de toetsing/tentamens (vgl. art. 4.3 OER)

- 4.1.1 In de vakbeschrijving in de e-Studiegids is vastgelegd uit welke toetsvorm(en) het tentamen van een onderwijseenheid bestaat. Het tentamen van een onderwijseenheid kan uit meerdere deeltoetsen en/of praktische oefeningen bestaan.
- 4.1.2 Tentaminering kan groepsgewijs plaatsvinden. Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval een presentatie, onderzoek, verslag of andere onderwijsprestatie in groepsverband wordt verricht.
- 4.1.3 In bijzondere gevallen kan de examencommissie in overleg met de examinator besluiten dat het tentamen voor alle betrokken studenten zal plaatsvinden in een andere vorm dan aangegeven in de vakbeschrijving in de e-studiegids. De examinator maakt ten minste vijftien werkdagen voor het afnemen van de toetsing bekend in welke vorm dit zal worden afgenomen.
- 4.1.4 De examencommissie kan op gemotiveerd verzoek van een student toestaan dat hij het tentamen op andere wijze aflegt dan in de vakbeschrijving is vastgelegd.

Artikel 4.2 Kwaliteitsborging van tentamens

- 4.2.1 Elk tentamen van een onderwijseenheid omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.
- 4.2.2 De vragen en opgaven van een tentamen zijn duidelijk en ondubbelzinnig en bevatten voldoende aanwijzingen voor de vereiste detaillering van de antwoorden.
- 4.2.3 Het tentamen is geschikt en dient uitsluitend om te onderzoeken of de student de kwaliteiten heeft verworven die tevoren als doel van de betrokken onderwijseenheid zijn vastgesteld en zijn opgenomen in de vakbeschrijving in de e-Studiegids.
- 4.2.4 Het tentamen is zo specifiek dat alleen de studenten die de stof voldoende beheersen de vragen goed kunnen beantwoorden. Het tentamen is afgestemd op het niveau van de onderwijseenheid.
- 4.2.5 De vragen en opgaven van het tentamen zijn representatief en/of zo evenwichtig mogelijk gespreid over de tentamenstof.
- 4.2.6 De vragen en opgaven van het tentamen hebben uitsluitend betrekking op de tevoren bekend gemaakte tentamenstof. Voor studenten is het vooraf duidelijk hoe en waarop ze beoordeeld worden.
- 4.2.7 Bij het ontwerpen en samenstellen van een tentamen worden tenminste twee docenten, waarvan minimaal één examinator, betrokken.
- 4.2.7a Tot de tentamenstof behoren de verplichte literatuur, het werkboek en hetgeen behandeld is tijdens hoorcollege, werkcollege en tijdens eventuele andere onderwijsvormen.
- 4.2.8 De duur van elk tentamen is zodanig dat de student redelijkerwijs voldoende tijd heeft om de vragen te beantwoorden en/of de opgaven te maken.
- 4.2.9 De beoordeling van schriftelijke tentamens geschiedt aan de hand van tevoren schriftelijk vastgestelde normen. Onverminderd het bepaalde in artikel 4.8 van de OER, is het stuk waarin deze normen zijn vastgelegd, niet zonder meer openbaar – per onderwijseenheid wordt de openbaarheid

door de examinator bepaald.

- 4.2.10 De examencommissie legt haar werkwijze rond de kwaliteitsborging van tentamens vast in een Handboek kwaliteitsborging toetsing Faculteit der Rechtsgeleerdheid.
- 4.2.11 De examencommissie beoordeelt in ieder geval steekproefsgewijs de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de tentamens. Het resultaat van de beoordeling wordt medegedeeld aan de betrokken examinator en desgevraagd met deze besproken. De examencommissie kan de examinator ook ambtshalve uitnodigen voor een gesprek.
- 4.2.12 De examencommissie stelt tevens een onderzoek in naar de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van het tentamen wanneer evaluaties of resultaten hiertoe naar haar oordeel aanleiding geven. Ten behoeve van dit onderzoek wordt de examinator te allen tijde uitgenodigd voor een gesprek. Het resultaat van de beoordeling wordt medegedeeld aan de betrokken examinator en desgevraagd met deze besproken.
- 4.2.13 Bij de in 4.2.10 tot en met 4.2.12 bedoelde werkwijze en beoordeling kan de examencommissie zich laten bijstaan door deskundigen.

Artikel 4.3 Toegangseisen voor tentamens (vgl. art. 4.1 en 4.2 OER)

- 4.3.1 De examinator vergewist zich ervan dat is voldaan aan de voorwaarden voor toelating tot het tentamen die in de OER, de onderhavige regeling en in de vakbeschrijving in de e-Studiegids zijn vastgelegd dan wel voortvloeien uit de wet of een universitaire regeling.
- 4.3.1a Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen.
- 4.3.2 *Niet van toepassing.*
- 4.3.3 Voor deelname aan het tentamen van een onderwijseenheid kan de instapeis gelden dat eerst het tentamen van een in de vakbeschrijving vermelde onderwijseenheid met goed gevolg is afgerond of dat de student in bezit moet zijn van een in de vakbeschrijving behaald examen.
- 4.3.4 Op verzoek van de student kan de examencommissie in bijzondere gevallen afwijken van hetgeen in de artikelen 4.3.1a tot en met 4.3.3 is bepaald. Hierbij kan de examencommissie vervangende eisen aan de deelname aan het tentamen stellen.
- 4.3.5 Een resultaat behaald voor een tentamen dat een student in strijd met het bepaalde in de voorgaande leden heeft afgelegd, is ongeldig.

Artikel 4.4 Data van de tentamens (vgl. art. 4.1 OER)

- 4.4.1 De data waarop tentamens schriftelijk worden afgenomen worden namens de examencommissie vastgesteld en bekendgemaakt.⁴
- 4.4.2 Bij de vaststelling van de data en de tijdstippen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat tentamens in dezelfde fase van een opleiding (elkaar) overlappen.
- 4.4.3 Een student die meer dan één masteropleiding en/of meer dan één afstudeerrichting van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid of van de masteropleiding Criminaliteit en Rechtshandhaving aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid volgt en voor elk van deze opleiding en of afstudeerrichtingen een schriftelijk tentamen wenst af te leggen, kan, indien de onderscheiden tentamens op hetzelfde tijdstip worden afgenomen, desgevraagd in de gelegenheid worden gesteld om deze tentamens op dezelfde dag na elkaar af te leggen, in dezelfde ruimte. In dat geval mag de student deze ruimte niet tussentijds verlaten. Bij het bepalen of tentamens samenvallen, worden de tentamens van onderwijseenheden uit de vrije keuzevakruimte niet meegerekend indien de samenval zich voordoet bij de eerste tentamengelegenheid van het studiejaar.
- 4.4.4 Een schriftelijk verzoek als bedoeld in artikel 4.4.3 kan tot uiterlijk twintig werkdagen voor de betreffende tentamendatum worden gedaan. Het verzoek dient in persoon te worden ingediend bij de studieadviseur.
- 4.4.5 Van de conform artikel 4.4.1 vastgestelde data kan worden afgeweken in geval van overmacht, na ontvangen advies van de opleidingscommissie en rekening houdend met de belangen van de studenten.
- 4.4.6 De data en tijdstippen voor mondelinge tentamens worden vastgesteld door de examinator.

⁴ Zie art. 4.1.4 OER.

- 4.4.7 Het bepaalde in artikel 4.4.3 is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op tentamens die anders dan schriftelijk of mondeling plaatsvinden.

Artikel 4.5 Aanmelding (en terugtrekking) voor tentamens (vgl. art. 3.4 OER)

- 4.5.1 Een tentamen kan niet worden afgelegd of het resultaat daarvan beoordeeld dan nadat de student zich voor deelneming heeft aangemeld op een wijze die is vastgesteld en bekendgemaakt door of namens de examencommissie.
- 4.5.2 In de volgende gevallen is een student, in ieder geval, niet gerechtigd deel te nemen aan een tentamen:
- wanneer de aanmelding voor het tentamen niet op de voorgeschreven wijze heeft plaatsgevonden (vgl. artikel 4.5.1);
 - wanneer de student niet op de juiste wijze is ingeschreven aan de Universiteit Leiden;
 - wanneer de student niet voldoet aan de toegangseisen als bedoeld in artikel 4.3;
 - wanneer de examencommissie de student op grond van artikel 6.6 bij wege van ordemaatregel heeft uitgesloten van deelname aan een tentamen.
- 4.5.3 Gedurende de periode waarin aanmelding voor een tentamen mogelijk is, is terugtrekking op dezelfde wijze toegestaan.
- 4.5.4 Het hoofd van het Onderwijsinformatiecentrum draagt zorg voor publicatie van de aanmeldingsregels en aanmeldingsprocedures.⁵

Artikel 4.6 Het afnemen van de tentamens – orde tijdens een tentamen

- 4.6.1 Bij het afnemen van schriftelijke tentamens nemen de examinatoren het universitaire tentamenprotocol in acht.
- 4.6.2 Door of vanwege de betrokken examiner of examinatoren wordt er zorg voor gedragen dat ten behoeve van de schriftelijke tentaminering zo nodig surveillanten worden aangewezen die erop toezien dat het tentamen in goede orde verloopt.
- 4.6.3 De student dient zich op verzoek van de surveillant dan wel van of vanwege de examiner deugdelijk te legitimeren met zijn originele studentenkaart in combinatie met een origineel en geldig exemplaar van zijn wettelijk legitimatiebewijs (paspoort, identiteitskaart, rijbewijs of Nederlands vreemdelingendocument).
- 4.6.4 Studenten worden tot uiterlijk 45 minuten na de vastgestelde aanvangstijd toegelaten tot de ruimte waarin het tentamen wordt afgenomen en kunnen, nadat de presentie door de surveillant volledig is opgenomen, niet eerder dan 45 minuten na aanvang van het tentamen de ruimte verlaten.
- 4.6.5 Communicatieapparatuur, waaronder mobiele telefoons, smartwatches en andere telecommunicatieapparatuur, dient gedurende het afnemen van het tentamen te zijn uitgeschakeld en buiten bereik van de student te zijn. Andere elektronische apparatuur mag niet worden gebruikt dan met voorafgaande toestemming van de examiner.
- 4.6.6 De student is verplicht de aanwijzingen van de examencommissie dan wel de examiner die voor de aanvang van het tentamen zijn gepubliceerd, alsmede de aanwijzingen die tijdens en onmiddellijk na afloop van het tentamen door of vanwege de examencommissie of de examiner worden gegeven, op te volgen.

Artikel 4.7.1 Mondelinge tentamens (Vgl. art. 4.4 OER)

- 4.7.1.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examiner anders heeft bepaald.
- 4.7.1.2 Bij een mondeling tentamen zijn bij voorkeur twee docenten, waarvan minimaal één bevoegde examiner, aanwezig. Is dat het geval, dan maakt een van de twee docenten tijdens het tentamen daarvan korte notities, dat wil zeggen dat puntsgewijs wordt vermeld welke onderwerpen aan de orde komen, waarbij wordt aangegeven of de student deze onderwerpen voldoende beheerst. Is bij het mondelinge tentamen slechts een bevoegde examiner aanwezig, dan worden zowel notities als

⁵ Zie voor de regeling aanmelding tentamens de opleidingsspecifieke studentenwebsite onder "Administratie" -> "Inschrijven voor vakken en tentamens".

een geluidsofopname gemaakt. De notities en de eventuele opname worden gedurende drie maanden door de examinator bewaard.

Artikel 4.7.2 Scriptie (Vgl. art. 3.1 en art 3.3.2 OER)

4.7.2.1 Omdat een master - en binnen een master een afstudeerrichting - een afgeronde, zelfstandige opleiding is en toegesneden is op een gespecialiseerd (rechts-)gebied, dient een student *bij iedere* master/afstudeerrichting een zelfstandige scriptie te schrijven die ligt *binnen het rechtsgebied* van die master/afstudeerrichting.

Indien het onderwerp zich naar het oordeel van de examinatoren daartoe leent mag een student een tweede scriptie schrijven met inhoudelijk hetzelfde thema of onderwerp van de eerste scriptie, toegespitst op het rechtsgebied van die tweede master of afstudeerrichting.

4.7.2.2 In afwijking van artikel 4.7.2.1 mag een student, bij het volgen van twee masters/afstudeerrichtingen, uitgezonderd de combinatie van Criminologische masters/afstudeerrichtingen, een gecombineerde scriptie van 20 ECTS schrijven indien het onderwerp zich naar het oordeel van de examinatoren van beide opleiding dan wel afstudeerrichtingen zich daartoe leent. De student dient daartoe een voorstel ter goedkeuring voor te leggen aan deze beide examinatoren. Wordt goedkeuring verkregen, dan dient de student een verzoek om toestemming voor het schrijven van een gecombineerde scriptie in te dienen bij de examencommissie.

4.7.2.3 Een gecombineerde scriptie als bedoeld in artikel 4.7.2.2 wordt begeleid door de daar bedoelde examinatoren. Zij staan er borg voor dat de scriptie 20 ECTS behelst en beoordelen gezamenlijk de scriptie en bepalen het eindcijfer. De examencommissie kan een derde beoordelaar aanwijzen. Na afronding van de scriptie worden er twee tentamenbriefjes uitgeschreven met op de onderscheiden briefjes de vaknaam van de desbetreffende opleiding of afstudeerrichting.⁶

Artikel 4.7.3 Het schrijven van een scriptie in het Engels

4.7.3.1 Een student die een Nederlandstalige opleiding of opleidingsrichting volgt, kan de examencommissie verzoeken de scriptie in het Engels te mogen schrijven.

4.7.3.2 De examencommissie verleent de toestemming alleen indien:

- de student een aantoonbaar belang heeft bij het schrijven van een scriptie in het Engels;
- hij aannemelijk maakt dat hij het Engels voldoende beheerst;
- het onderwerp zich er naar het oordeel van de examinator voor leent; en
- de examinator toestemming geeft.

Artikel 4.7.4 Begeleiding van een scriptie buiten de (Leidse rechten-)faculteit

4.7.4.1 Met inachtneming van de artikelen 4.7.2, 4.9.8 en 4.9.9 en na verkregen toestemming van de examencommissie, kan een student de scriptie ook bij een buitenlandse universiteit of bij een (andere) Nederlandse universiteit schrijven.

4.7.4.2 Voordat de student een verzoek om toestemming bij de examencommissie indient, dient het onderwerp van de scriptie te zijn goedgekeurd door een examinator werkzaam bij de onderwijsafdeling van de desbetreffende Leidse master of afstudeerrichting. De examencommissie verleent in ieder geval geen toestemming wanneer de examinator van oordeel is dat de begeleiding buiten de faculteit niet met voldoende waarborgen is omkleed ten aanzien van de kwaliteit van de scriptie.

4.7.4.3 Bij het verlenen van de toestemming wijst de examencommissie binnen de faculteit de examinator aan die (eind-)verantwoordelijk is voor de beoordeling van de scriptie en die het cijfer van de scriptie vaststelt. De beoordeling van de scriptie vindt plaats met inachtneming van de procedurele en de inhoudelijke eisen die de Leidse faculteit aan de scriptie stelt.

⁶ Er kan geen tentamenbriefje van 20 ECTS worden afgegeven, omdat dit tot gevolg zou hebben dat het op het diploma dan lijkt alsof een student 70 ECTS heeft behaald in plaats van de vereiste en behaalde 60 ECTS van een curriculum per masteropleiding of afstudeerrichting.

Artikel 4.7.5 'Interaction between legal systems' (ILS) - master Rechtsgeleerdheid

Een student, die naast of na een afstudeerrichting van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid een andere afstudeerrichting van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid volgt, krijgt in die tweede of latere afstudeerrichting geen vrijstelling voor de onderwijseenheid 'ILS' indien de variant van de ILS onderwijseenheid in beide examenprogramma's gelijk is. De student dient in dat geval voor de tweede of latere afstudeerrichting één van de andere varianten van de ILS onderwijseenheid te volgen.⁷

Artikel 4.7.6 Vervanging van een onderwijseenheid uit de masteropleiding Rechtsgeleerdheid door een onderwijseenheid uit het buitenland

4.7.6.1 De examencommissie kan een student in de gelegenheid stellen voor maximaal 10 ECTS aan juridische onderwijseenheden (dat wil zeggen een onderwijseenheid van 10 ECTS of twee onderwijseenheden van 5 ECTS) in het buitenland af te leggen ter vervanging van een onderwijseenheid uit het examenprogramma van de Leidse masteropleiding Rechtsgeleerdheid.

4.7.6.2 Om voor vervanging in aanmerking te komen dient de student voorafgaande aan het volgen van de onderwijseenheid in het buitenland schriftelijk en gemotiveerd een verzoek in te dienen bij de examinerator van de te vervangen onderwijseenheid uit de masteropleiding Rechtsgeleerdheid. In dit verzoek geeft de student een duidelijke omschrijving van de inhoud en de eindtermen van de desbetreffende onderwijseenheid uit het buitenland.

Deze examinerator geeft vervolgens schriftelijk een met redenen omklede reactie op de vraag of de in het buitenland af te leggen onderwijseenheid van zodanig niveau en zwaarte is dat dit de onderwijseenheid waarvoor hij in de masteropleiding verantwoordelijk is, kan vervangen.

Het verzoek en de reactie daarop worden vervolgens doorgezonden aan de examencommissie, waarna de examencommissie op het verzoek beslist.

4.7.6.3 Onderwijseenheden die benodigd zijn voor de toekenning van het zogenoemde civiel effect komen niet in aanmerking voor vervanging door een buitenlandse onderwijseenheid. Onderwijseenheden die equivalent zijn aan de Nederlandse civiel-effectvakken kunnen uitsluiten extracurriculair op het diplomasupplement worden opgenomen.

Artikel 4.7.7 Eerste en tweede tentamen gelegenheid (vgl. art. 4.1 OER)

4.7.7.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden, met uitzondering van de onderwijseenheden die met zoveel woorden zijn aangeduid als 'Privatissimum' en/of 'Practicum', die slechts eenmaal per studiejaar worden getentamineerd. Indien het tentamen van een onderwijseenheid uit meer dan één deelttoets bestaat, kan voorts in de vakbeschrijving in de e-Studiegids worden bepaald dat niet alle deelttoetsen een herkansing kennen. In dat geval dient de student minimaal in staat te worden gesteld om in de tweede tentamen gelegenheid het vak met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak.

4.7.7.2 Praktische oefeningen (dat wil zeggen toetsvormen waarbij de beoordeling geheel of gedeeltelijk plaatsvindt op grond van de voorbereiding van en de deelname aan het onderwijs) kunnen niet worden herkanst, behoudens de bevoegdheid van de examinerator om in bijzondere gevallen te bepalen dat een student in aanmerking komt voor een herkansingsopdracht. Een herkansingsopdracht moet recht doen aan de leerdoelen die bij de oorspronkelijke opdracht werden getoetst.

Artikel 4.8 Individuele herkansing ('laatstevakregeling')

4.8.1 Op verzoek van de student kan de examencommissie de student die op één onderwijseenheid na het curriculum van de master heeft afgerond toestemming geven voor een individuele herkansing voor een niet met goed gevolg afgelegd tentamen wanneer:

- de student de eindversie van de scriptie heeft ingeleverd, waarvan de scriptiebegeleider kan aangeven dat het in de lijn der verwachting ligt dat de scriptie met een voldoende zal worden

⁷ Dit artikel is niet van toepassing op studenten die vóór 1 september 2017 met de masteropleiding zijn gestart en in dat kader het vak 'Interactie tussen rechtssystemen – Rechtshandhaving' en/of het vak 'Interactie tussen rechtssystemen – Rechtsvinding' hebben behaald. Vgl. de overgangsregelingen op de facultaire studentenwebsite.

gewaardeerd;

- én waarbij de student ten minste vier maanden zou moeten wachten op de eerstvolgende tentamen gelegenheid voor de betreffende laatste onderwijseenheid (waarbij de periode van 1 juli tot half augustus niet in de berekening wordt meegenomen);
- én hij bij een eerdere gelegenheid ten minste éénmaal een vijf heeft behaald voor de betreffende laatste onderwijseenheid.

Deze bepaling geldt niet voor onderwijseenheden die zijn aangeduid als 'Privatissimum' en/of 'Practicum' zoals bedoeld in artikel 4.1.1 OER.

De toestemming kan worden geweigerd als de student zonder geldige reden geen gebruik heeft gemaakt van een reguliere gelegenheid een tentamen voor de betrokken onderwijseenheid af te leggen.

Geen recht op een individuele herkansing bestaat indien de student voor de desbetreffende laatste onderwijseenheid eerder in het lopende studiejaar een behaalde voldoende heeft herkanst (zie art. 4.1.8.1 e.v. OER).

4.8.2 Niet van toepassing.

4.8.2a Indien de student binnen zes maanden na het afleggen van een individuele herkansing voor de tweede maal een verzoek om toestemming voor een individuele herkansing indient voor dezelfde onderwijseenheid, kan de examencommissie deze toestemming weigeren.

4.8.3 Indien de student toestemming heeft voor een individuele herkansing, dient hij binnen één week na het verkrijgen van de toestemming een afspraak te maken voor het afleggen van het tentamen via het secretariaat van de desbetreffende onderwijseenheid.

4.8.4 Terugtrekking voor een tentamen waaraan een student deelneemt op grond van een individuele herkansing dient te geschieden bij de examinerator of bij het secretariaat van de desbetreffende onderwijseenheid. Terugtrekking dient te geschieden ten minste vierentwintig uur voordat het tentamen zou worden afgelegd.

4.8.5 Wanneer een student in strijd handelt met het bepaalde in artikel 4.8.3 of artikel 4.8.4 vervalt voor hem de bijzondere regeling.

Artikel 4.9 De beoordeling van tentamens (vgl. art. 4.6 OER)

4.9.1 De examinerator stelt de uitslagen van het tentamen van een onderwijseenheid vast. Een student heeft het tentamen met goed gevolg afgelegd als hij hiervoor ten minste het cijfer 6 heeft behaald. De examinerator rondt de cijfers 5,50 t/m 5,99 af naar een 6, de cijfers 5,01 t/m 5,49 naar een 5.

4.9.2 Bij het vaststellen van de uitslag van het tentamen van een onderwijseenheid, waarvan de uitslag wordt uitgedrukt in cijfers, wordt gebruik gemaakt van hele cijfers op een schaal van 1 t/m 10, waarbij de afronding geschiedt op de rekenkundig gebruikelijke manier (dat wil zeggen: X,0 t/m X,49999 wordt X; X,5 t/m X,9999 wordt X+1).

4.9.3 Indien een tentamen van een onderwijseenheid wordt samengesteld uit meer dan een deoltoets en/of praktische oefening, worden bij het berekenen van de uitslag van dat tentamen de resultaten van de deoltoetsen en/of praktische oefeningen, met uitzondering van de zgn. tussentoets, afgerond op één decimaal op een schaal van 1 t/m 10 en vermenigvuldigd met de wegingsfactor zoals die in de vakbeschrijving in de e-Studiegids staat aangegeven. De daarmee verkregen getallen worden vervolgens bij elkaar opgeteld tot de einduitslag, die conform de artikelen 4.9.1 en 4.9.2 wordt vastgesteld.

4.9.4 Indien het eindcijfer voor een onderwijseenheid wordt bepaald op basis van een cijfer voor een of meer praktische oefeningen en een cijfer voor een afsluitend tentamen, telt het voor de praktische oefening(en) behaalde cijfer bij de berekening van een eindcijfer na de tweede tentamen gelegenheid voor een zelfde percentage mee als bij de berekening van het eindcijfer na de eerste tentamen gelegenheid, tenzij in de e-Studiegids anders is bepaald.

4.9.5 Indien een schrijfpdracht een reparatiemogelijkheid kent, kan in de e-Studiegids worden bepaald dat het cijfer voor het uiteindelijke resultaat in afwijking van artikel 4.9.2 wordt gemaximeerd op een 6, mits de student daarbij de keuze wordt gelaten tussen het gebruikmaken van de reparatiemogelijkheid en een herkansingsmogelijkheid.

4.9.6 Onder een reparatiemogelijkheid als bedoeld in artikel 4.9.5 wordt verstaan een mogelijkheid om een onvoldoende resultaat voor een schrijfpdracht te verbeteren met behulp van het commentaar van de examinerator.

- 4.9.7 Indien een vak een bonuspuntsysteem kent, dient zoveel mogelijk gewaarborgd te zijn dat dit bonuspunt uitsluitend wordt toegekend als is vastgesteld dat hier daadwerkelijk een individuele prestatie van de student tegenover staat. Een bonuspunt mag niet leiden tot een verhoging van het eindcijfer met meer dan 0,5 punt.

Nadere bepalingen over de beoordeling van de scriptie:

- 4.9.8 Bij de beoordeling van de scriptie nemen de examinatoren de facultaire scriptiehandleiding in acht.
4.9.9 In afwijking van artikel 4.9.2 wordt de beoordeling van de scriptie uitgedrukt in hele of halve cijfers, behoudens indien het cijfer tussen de 5 en de 6 ligt.

Artikel 4.10.1 Opnieuw afleggen van tentamens

- 4.10.1.1 Indien een student op grond van artikel 4.1.8.1 OER gerechtigd was een voldoende te herkansen, maar als gevolg van aantoonbare overmacht niet in staat is geweest van dit recht gebruik te maken, kan de examencommissie hem toestemming verlenen om deel te nemen aan de eerstvolgende reguliere tentamengelegenheid.
4.10.1.2 De artikelen 4.1.7, 4.1.8.4, 4.1.8.6 en 4.1.8.7 OER zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4.10.2 Geldigheidsduur van tentamens en vrijstellingen (vgl. art. 4.7 OER)

De geldigheidsduur van de uitslagen van met goed gevolg afgelegde tentamens en van verkregen vrijstellingen wordt door de examencommissie gecontroleerd. De geldigheidsduur van de uitslag van een met goed gevolg afgelegd tentamen en verkregen vrijstelling kan alleen worden beperkt indien deze langer dan drie jaar geleden is behaald of verleend⁸ én indien de getentamineerde of vrijgestelde kennis, inzicht en/of vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn. Indien de student een financiële tegemoetkoming ontvangt uit het profileringsfonds in verband met individuele, bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 7.51 lid 2 van de wet kan de examencommissie de geldigheidsduur in individuele gevallen verlengen voor de duur van de financiële tegemoetkoming.

Artikel 4.11 Inzage en nabespreking (vgl. art. 4.8 OER)

- 4.11.1 Op de inzage en de nabespreking van schriftelijke tentamens is artikel 4.8 OER van toepassing.
4.11.2 De student mag een kopie van zijn beoordeelde werk maken, mits dit gebeurt onder toezicht van of vanwege de examinerator. De uitoefening van dit recht kan door de examinerator aan voorwaarden worden gebonden.
4.11.3 Artikel 4.8 OER en artikel 4.11.2 van deze regels en richtlijnen zijn van overeenkomstige toepassing op scripties.

Artikel 4.12 Vrijstelling van het afleggen van tentamens en van deelneming aan praktische oefeningen (vgl. art. 4.9 OER)

- 4.12.1 Een verzoek om vrijstelling van het afleggen van een of meer tentamens dan wel van de verplichting tot deelneming aan een of meer praktische oefeningen als bedoeld in de OER wordt door de student schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.
4.12.2 Als een student een onderdeel van of een gehele onderwijseenheid heeft behaald bij een andere opleiding - van de eigen of van een andere faculteit of instelling - en de examencommissie verleent op verzoek van de student voor deze onderwijseenheid een volledige vrijstelling, dan wordt hiervoor geen cijfer toegekend maar het predicaat "vrijstelling".
4.12.3 In geval van gedeeltelijke vrijstelling wordt onder verantwoordelijkheid van de examencommissie bepaald of voor de gehele onderwijseenheid het predicaat "vrijstelling" wordt verleend dan wel één cijfer wordt vastgesteld. Afhankelijk van de aard, hoedanigheid en de inhoud van de onderwijseenheid en de plaats daarvan in het curriculum en van het gedeelte waarvoor vrijstelling wordt verleend en het gedeelte waarover nog tentamen moet worden afgelegd, wordt per individuele casus bezien of het predicaat "vrijstelling" wordt verleend dan wel een cijfer wordt gegeven alsmede hoe in het laatste geval het cijfer wordt samengesteld. Als algemene regel geldt dat

⁸ De termijn gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het tentamen is behaald of de vrijstelling is verleend (vgl. art. 4.7.3 OER).

een student in ieder geval voor zowel het onderdeel waarvoor vrijstelling is verleend als het onderdeel waarover tentamen moet worden afgelegd een voldoende moet hebben behaald.

- 4.12.4 Het is een student niet toegestaan om onderwijseenheden die een verplicht onderdeel vormen van zijn opleiding te volgen bij een andere opleiding, behoudens voorafgaande toestemming van de examencommissie. Geen vrijstelling wordt verleend indien een onderwijseenheid zonder deze toestemming bij een andere opleiding is behaald.

Hoofdstuk 5 Examens en getuigschriften

Artikel 5.1 Het afleggen van het examen (vgl. art. 4.10 OER)

In aanvulling op de **Error! Reference source not found.** artikelen 4.10.2.1 t/m 4.10.2.2 van de OER kan de examencommissie bepalen dat het examen tevens omvat een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 4.2.1 van deze regeling.

Artikel 5.2 Geen compensatie

Ieder tentamen dat onderdeel uitmaakt van het examen(programma) moet met goed gevolg zijn afgelegd. Er vindt geen compensatie plaats.

Artikel 5.3 Goedkeuring van examenprogramma's

Een verzoek tot goedkeuring van een examenprogramma als bedoeld in artikel 7.3h van de wet dient schriftelijk en gemotiveerd bij de examencommissie te worden ingediend.

Artikel 5.4 Getuigschrift en diplomasupplement

- 5.4.1 Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie, nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan, een getuigschrift uitgereikt. Op dit getuigschrift worden de gegevens vermeld als omschreven in artikel 7.11, tweede lid, van de wet.⁹
- 5.4.2 Het getuigschrift wordt opgesteld in het Nederlands of in het Engels en in het Latijn. Het getuigschrift wordt namens de examencommissie ondertekend met een zogenoemde natte handtekening, dat wil zeggen een handtekening met lichtvaste inkt, door ten minste een van de leden van de examencommissie.
- 5.4.3 De examencommissie voegt aan het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde afsluitend examen een diplomasupplement toe. Het supplement verschaft inzicht in de aard en de inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op de internationale herkenbaarheid van de opleiding. Het Leids diplomasupplement voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformaat.
- 5.4.4 Degene die meer dan één tentamen met goed gevolg heeft afgelegd maar aan wie geen getuigschrift als bedoeld in artikel 5.4.1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd.

Artikel 5.5 Examenjudicium (vgl. art. 4.12 OER)

- 5.5.1 De examencommissie verbindt aan de uitslag van het examen een judicium dat bestaat uit de kwalificatie "geslaagd", dat, indien aan de voorwaarden op grond van de OER is voldaan, kan worden aangevuld met het predicaat "cum laude" of "summa cum laude".
- 5.5.2 De examencommissie verleent het predicaat "cum laude" dan wel "summa cum laude" aan voltijdstudenten in overeenstemming met hetgeen daaromtrent in de OER is bepaald.
- 5.5.3 De examencommissie past hetgeen in de OER is bepaald omtrent toekening van het predicaat "cum laude" en het predicaat "summa cum laude" onverkort toe op deeltijdstudenten.

⁹ Op een van het diploma deel uitmakende bijlage, het diplomasupplement, worden de tot het examen behorende onderdelen vermeld. Daarenboven worden vermeld de niet tot het examen behorende onderdelen waarin, voordat over de uitslag van het examen is beslist, de student op zijn verzoek en met goed gevolg is getentamineerd.

Hoofdstuk 6 Fraude en andere onregelmatigheden

Artikel 6.1 Begripsbepaling en algemeen voorschrift

6.1.1 Het is de student tijdens de tentamens, deoltoetsen en praktische oefeningen, waaronder mede worden begrepen de scriptie en andere schriftelijke opdrachten, verboden fraude of andere onregelmatigheden te plegen.

6.1.2 In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- fraude:

ieder handelen of nalaten dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, (beroeps)houding of reflectie geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt. Hierin is ook begrepen het voornemen dan wel aanzetten tot dit handelen of dit nalaten. Het kan, onder vele andere vormen, gaan om het plegen van plagiaat, het verstrekken van eigen werk aan een ander met het doel, de wetenschap of de verwachting dat dit door die ander ter beoordeling wordt ingeleverd als eigen werk, het tijdens het tentamen aanwezig hebben van aantekeningen (zie artikel 6.2), het voorhanden hebben van communicatieapparatuur (zoals een mobiele telefoon of een smartwatch), het zich voor iemand anders uitgeven, het uitwisselen van informatie met een ander persoon, het spieken anderszins; Onder fraude wordt tevens verstaan het op oneigenlijke gronden toegang verkrijgen of pogen te verkrijgen tot het onderwijs of de tentamens.

- plagiaat:

Onder plagiaat wordt in ieder geval verstaan:

- a. het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige en correcte bronvermelding;
- b. het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat tekst letterlijk aan werk van een andere auteur is ontleend, zelfs indien een correcte bronvermelding is opgenomen;
- c. het parafraseren van de inhoud van andermans teksten zonder voldoende bronverwijzingen;
- d. het indienen van een eerder ingediende of daarmee vergelijkbare tekst voor opdrachten van andere examenonderdelen;
- e. het overnemen van werk van medestudenten en dit laten doorgaan voor eigen werk;
- f. het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling of die (al dan niet tegen betaling) door iemand anders zijn geschreven.

- andere onregelmatigheid:

handelen of nalaten dat niet bestaat uit het plegen van fraude, maar waarbij anderszins de ordentelijke gang van zaken tijdens het tentamen wordt verstoord, bijvoorbeeld doordat de student één of meer aanwijzingen als bedoeld in de artikelen 4.6.2 t/m 4.6.5 niet opvolgt.

Artikel 6.1a Meldplicht examinator

De examinator meldt fraude en andere onregelmatigheden tijdens een tentamen en fraude (plagiaat) met een schriftelijke opdracht te allen tijde bij de examencommissie.

Artikel 6.2 Meegebrachte hulpmiddelen en (wet)teksten

6.2.1 Bij het afleggen van een tentamen mag enkel gebruik worden gemaakt van teksten of andere hulpmiddelen indien en voor zover dat door de examinator en/of de examencommissie voor dat tentamen is bepaald.

6.2.2 Wanneer een student bij het afleggen van een tentamen gebruik mag maken van een door hem meegebrachte tekst mag deze tekst geen aantekeningen bevatten. Dit geldt ook voor de zogenoemde tabjes die zijn aangebracht door uitgeverij of die door hen worden verstrekt om aan te brengen in de

jurisprudentie- en/of wetgevingsbundel. Deze tabjes mogen alleen de informatie bevatten zoals aangebracht door de uitgever.

- 6.2.3 Onder aantekeningen in de zin van het vorige lid worden niet verstaan:
- onderstrepingen, arceringen en markeringen met fluorescerende stift, potlood of pen;
 - verwijzingen naar wetsartikelen;
 - verwijzingen naar jurisprudentie en andere literatuur, mits dit expliciet voor een bepaald tentamen is toegestaan;
 - randwoorden die door de uitgever van een wetgevingsbundel zijn aangebracht.
- 6.2.4 De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing op een door een student meegebrachte wettekst waarvan hij bij het afleggen van een tentamen gebruik mag maken.

Artikel 6.3 Door de examiner te treffen ordemaatregelen bij fraude en andere onregelmatigheden tijdens het tentamen

- 6.3.1 Ingeval de examiner fraude of een andere onregelmatigheid tijdens het tentamen constateert, wordt de student onmiddellijk uitgesloten van verdere deelneming aan het tentamen. In het geval van fraude stelt de examiner de uitslag van het tentamen vast op het cijfer 1. In geval van een andere onregelmatigheid heeft de uitsluiting tot gevolg dat het tentamen wordt beoordeeld in de stand waarin het zich op het moment van uitsluiting bevindt. Voordat de examiner een besluit tot uitsluiting neemt, geeft hij de student de gelegenheid een korte verklaring te geven.
- 6.3.2 Indien de examiner, onverminderd het bepaalde in artikel 6.3.1, van mening is dat naar aanleiding van de geconstateerde fraude of de andere onregelmatigheid ten aanzien van de student een aanvullende ordemaatregel dient te worden uitgesproken, legt hij dit aan de examencommissie voor.

Artikel 6.4 Door de examiner te treffen ordemaatregelen bij fraude met schriftelijke opdrachten (plagiaat)

- 6.4.1 Ingeval de examiner in een werkstuk, paper, scriptie of andere schriftelijke opdracht aantoonbaar plagiaat constateert, stelt hij het resultaat van de opdracht vast met het cijfer 1. Voordat de examiner een besluit tot vaststelling van de uitslag neemt, geeft hij de student de gelegenheid een korte verklaring te geven.
- 6.4.2 Indien de examiner, onverminderd het bepaalde in artikel 6.4.1, van mening is dat naar aanleiding van het geconstateerde plagiaat ten aanzien van de student een aanvullende ordemaatregel dient te worden uitgesproken, legt hij dit aan de examencommissie voor.

Artikel 6.5 Inbewaringneming

- 6.5.1 De student is verplicht voorwerpen die hij bij zich heeft en die naar het oordeel van de examiner van belang kunnen zijn voor de beoordeling van de geconstateerde fraude of de andere onregelmatigheid aan de examiner af te staan. De examiner is bevoegd ten behoeve van die beoordeling (foto)kopieën van de voorwerpen te maken. De student krijgt de ingenomen voorwerpen binnen een redelijke termijn terug.
- 6.5.2 Wanneer de examiner van mening is dat ten aanzien van de student een aanvullende ordemaatregel dient te worden uitgesproken, zoals bedoeld in de artikelen 6.3.2 en 6.4.2, stelt hij de examencommissie de voorwerpen of (foto)kopieën ter beschikking die hij met toepassing van artikel 6.5.1 heeft ingenomen. De examiner kan in alle gevallen in plaats van de ingenomen voorwerpen of de bedoelde (foto)kopieën aan de examencommissie een door twee examinatoren ondertekend proces-verbaal van de geconstateerde fraude of de andere onregelmatigheid ter hand stellen.

Artikel 6.6 Door de examencommissie te treffen ordemaatregelen

- 6.6.1 Ingeval fraude of een andere onregelmatigheid bij een tentamen of fraude (plagiaat) met een schriftelijke opdracht heeft plaatsgevonden, kan de examencommissie ambtshalve of op verzoek van de examiner, al dan niet aanvullende, ordemaatregelen treffen.

- 6.6.2 Voordat de examencommissie besluit een ordemaatregel te treffen, worden de examinator en de student in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
- 6.6.3 De ordemaatregelen die de examencommissie, al dan niet in combinatie met elkaar, kan uitspreken zijn:
- a. het ongeldig verklaren van de uitslag van het tentamen en/of, in geval van plagiaat, het ongeldig verklaren van de schriftelijke opdracht;
 - b. het uitsluiten van deelname aan het tentamen ten aanzien waarvan de fraude of de andere onregelmatigheid is geconstateerd voor de duur van ten hoogste één jaar;
 - c. het uitsluiten van deelname aan één of meer (andere) tentamens voor de duur van ten hoogste één jaar;
 - d. het uitsluiten van deelname aan het onderwijs, de tentamens en het examen van één of meer door de faculteit verzorgde opleidingen voor de duur van ten hoogste één jaar.
- Tentamens of onderdelen van tentamens die in de periode van uitsluiting aan een andere faculteit of aan een andere instelling van hoger onderwijs met goed gevolg zijn afgelegd (waaronder mede worden begrepen werkstukken, papers en scripties) kunnen op generlei wijze deel uitmaken van het examen(programma) van de opleiding.
- 6.6.4 Bij ernstige fraude kan de examencommissie het College van Bestuur verzoeken de inschrijving voor de opleiding van de betrokken student definitief te beëindigen.¹⁰

Artikel 6.7 Aantekening in het elektronisch persoonsdossier

Indien een ordemaatregel wordt getroffen zoals genoemd in dit hoofdstuk wordt dit aangetekend in het elektronisch persoonsdossier van de student.

Hoofdstuk 7 *Niet van toepassing*

Hoofdstuk 8 Jaarlijkse verslaglegging en bewaartermijnen

Artikel 8.1 Jaarlijkse verslaglegging

- 8.1.1 De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden. De examencommissie verstrekt het verslag aan het faculteitsbestuur.
- 8.1.2 Het verslag omvat in elk geval de voornaamste besluiten van de examencommissie alsmede een beschrijving van de wijze waarop de examencommissie haar taak ten aanzien van de kwaliteitsborging van tentamens als bedoeld in artikel 4.2 heeft vervuld.

Artikel 8.2 Bewaartermijnen

- 8.2.1 Het tentamen en de eventuele modelantwoorden) worden gedurende een termijn van zeven jaar bewaard. De in het kader van dit tentamen gemaakte werk (antwoorden, papers etc.) worden gedurende een termijn van twee jaar bewaard.
- 8.2.2 De scriptie van een student en de beoordelingsformulieren worden gedurende een termijn van zeven jaar bewaard. Bij beschikbaarheid van zowel een schriftelijke als een elektronische versie van de scriptie en de ingevulde en ondertekende beoordelingsformulieren kan worden volstaan met het archiveren van de elektronische versie.
- 8.2.3 De uitslagen van examens zijn openbaar. De examenregisters waarin de uitslagen van de examens zijn vermeld worden voor altijd bewaard.
- 8.2.4 De besluiten van de examencommissie alsmede de uitslagen van afgelegde tentamens en examens worden deugdelijk geregistreerd. Tot de geregistreeerde gegevens hebben uitsluitend diegenen toegang die daartoe door de examencommissie zijn gemandateerd.

¹⁰ Zie artikel 7.12b lid 2 laatste zin WHW.

Hoofdstuk 9 Diversen en slotbepaling

Artikel 9.1 Bijzondere faciliteiten tijdens tentamens (vgl. art. 4.3.2 en 6.5 OER)

- 9.1.1 Een student met een handicap of chronische ziekte heeft, afhankelijk van de aard daarvan, recht op bijzondere faciliteiten.
- 9.1.2 De examencommissie verleent de faciliteiten van artikel 10.1.1 voor de duur van de studie, of voor de duur van de handicap of ziekte wanneer het gaat om een tijdelijke handicap respectievelijk ziekte. De examencommissie kan bepalen dat de faciliteiten alleen worden toegewezen nadat door de student een medische verklaring betreffende de handicap of ziekte is overgelegd. Op het verkrijgen van de in dit artikel genoemde faciliteiten is het 'Protocol Studeren met een functiebeperking aan de Universiteit Leiden' van toepassing.
- 9.1.3 Studenten op wie het in artikel 10.1.1 bepaalde niet van toepassing is, kunnen de examencommissie wegens bijzondere omstandigheden verzoeken om bijzondere faciliteiten tijdens tentamens. De examencommissie beslist over de toewijzing van faciliteiten, en stelt vast gedurende welke periode deze worden verleend. De examencommissie kan bepalen dat de faciliteiten alleen worden toegewezen nadat door de student een medische verklaring is overgelegd en/of kan de student in voorkomende gevallen verwijzen naar de studentendecaan teneinde een schriftelijk advies te verkrijgen óf en zo ja, welke bijzondere faciliteiten voor de verzoekende student noodzakelijk, geschikt en gewenst zouden zijn.
- 9.1.4 Na afloop van de periode waarvoor de in de voorgaande leden bedoelde faciliteiten zijn toegewezen, kan de student een nieuw verzoek om toewijzing van bijzondere faciliteiten indienen.
- 9.1.5 Verzoeken als bedoeld in dit artikel worden door de student ingediend bij de studieadviseur.

Artikel 9.2 Bijzondere omstandigheden

- 9.2.1 In gevallen waarin deze regels en richtlijnen niet voorzien beslist de examencommissie.
- 9.2.2 Indien in bijzondere gevallen onverkorte toepassing van hetgeen in deze regels en richtlijnen is bepaald tot evidente onbillijkheid leidt, kan de examencommissie anders besluiten.

Artikel 9.3 Wijzigingen

Bij wijzigingen in deze regels en richtlijnen die betrekking hebben op het lopende studiejaar, dan wel gewichtige gevolgen hebben voor degenen die voorafgaand aan de wijziging al voor de opleiding waren ingeschreven, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de belangen van de betrokken studenten worden geschaad.

Artikel 9.4 Slotbepalingen

- 9.4.1 Deze regels en richtlijnen treden in werking op 1 oktober 2018.
- 9.4.2 Op verzoeken van studenten die zijn ontvangen voor de inwerkingtreding van deze regels en richtlijnen en waarop op moment van inwerkingtreding nog niet is beslist, worden de regels en richtlijnen toegepast zoals die luiden ten tijde van de ontvangst van het verzoek, behoudens indien de onderhavige regels en richtlijnen voor de student gunstiger zijn.